

Estivadii

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI, CONSILIUL LOCAL ȘI CASA DE CULTURĂ I.L. CARAGIALE PLOIEȘTI

revistă de cultură

DECEMBRIE 1989

Festivalul de teatru „Toma Caragiu”

atitudini

revistă de cultură

Publicație editată de Primăria Municipiului Ploiești, Consiliul Local Ploiești și Casa de Cultură Ion Luca Caragiale a Municipiului Ploiești

Directorul Casei de Cultură:
Marian Dragomir

Redactor-șef:
Dan Gulea

Colaboratori permanenți:
Constantin Abăluță,
Ion Bogdan Lefter,
Diana Rînciog

Redacție:
Mihai Ioachimescu (sport)

Social media:
Mihai Rada

Corectură:
Veronica Huțanu

Layout&DTP:
Georgiana Kelemen

Colaboratorii pot trimite textele numai în format electronic. Autorii care doresc să fie recenzați în paginile revistei sunt rugați să expedieze cărțile pe adresa redacției. (Ploiești, Piața Eroilor nr. 1A, etaj VII)

Telefon: 0244-578.148

Site: www.casadecultura.ro

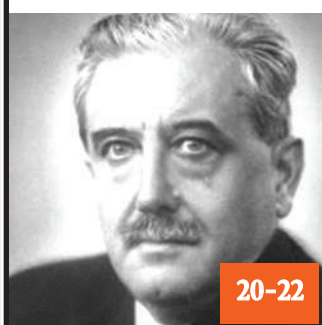
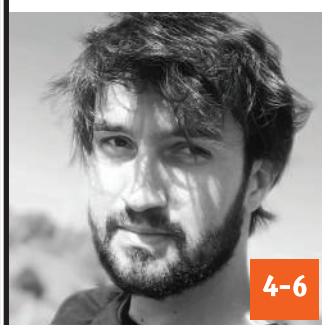
Facebook: facebook.com/atitudiniploiesti

Email: revistaatitudini@gmail.com

Tipar: SC 2M Digital SRL
ISSN: 1584-0832

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Acest număr este ilustrat cu imagini din spectacolele prezentate la cea de-a XII-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru „Toma Caragiu” din Ploiești. Fotografia Statuii Libertății (coperta I), din decembrie 1989 este realizată de Ioan Popescu.

Argument

Dan GULEA: 1989 - **PAG. 1**

Festivalul de teatru „Toma Caragiu”

Însemnări festivaliere - **PAG. 2-3**

Poezie

Mihók TAMÁS: *rever de verde*
[multiplicare]/ ecorugă [1]/ mantră -
PAG. 4-6

Proză

Bedros HORASANGIAN: *De ce dorm*
caii în picioare și cămilele culcat? - **PAG. 7-8**

Întâmplări cu oameni și lucruri

Constantin ABĂLUȚĂ: *Minerul*
dispărut (fragment) - **PAG. 9-12**

Festivalul Castanilor

Festivalul Castanilor in memoriam Gabi
Dobre - ediția a XXIII-a, Teatrul „Toma
Caragiu” - **PAG. 13-16**

La Ploiești, acum 100 de ani

Dorin STĂNESCU: *O ceremonie pentru*
filantropul Luca Moise - **PAG. 17-18**

Vitrina Atitudini

Naissance des cinémas militaires -
PAG. 19

Repere francofone

Diana RÎNCIOG: *Georges Bernanos,*
un scriitor care ne rămâne în suflet... -
PAG. 21-23

Sport

Mihai IOACHIMESCU: *Gimnastică*
ritmică. Artă sau sport? Aceasta e
întrebarea - **PAG. 24**

**SCANEAZĂ
CODUL QR**

și intră pe site-ul Casei de
Cultură Ion Luca Caragiale a
Municipiului Ploiești

1989

Dan Gulea

Revoluția din 1989 la Ploiești spune o poveste complexă, într-un areal special: orașul va fi fost republică pentru aproape 24 de ceasuri, în 1870, emancipându-se de sub domnia lui Carol; istoricii momentului au înregistrat acest complot liberal eşuat într-un context internațional special, al războiului franco-prusac.

Evenimentul 1870 este reinterpretat de vulgata comunistă în termenii luptei de clasă, încercând să șteargă ceea ce un tânăr observator părea să fi stabilit definitiv: ridicolul unei situații care ar fi vrut să fie solemnă; astfel, personajul Mița Baston din *D-ale carnavalului*, trădată în amor, jură „pe tot ce mi-a rămas mai scump, pe Statua Libertății de la Ploiești”.

Indiferent de gama performată, ridicolă sau solemnă, revoluția, la Ploiești, este legată de Statuia Libertății, de simbolistica ei; în cei aproape 150 de ani de existență a statuii, orașul s-a schimbat de mai multe ori, însăși „Mme Grigorescu” (cum îi zicea chiar Eminescu, după un nume de notabilitate locală, care ar fi comandat statuia – la Paris! – după un model real) a făcut înconjurul pieței mari, schimbându-și de mai multe ori locul.

În decembrie 1989, Statuia Libertății se află în fața Casei Albe, așa cum se vede pe coperta I, realizată după o fotografie a legendarului Jean Popescu, fotoreporter și jurnalist cu o experiență de peste 60 de ani în presa prahoveană.

Înconjurată de oameni, în mijlocul lor, dar vandalizată: lipsește sulita acestei Marianne, pe care o ținea cu dreapta, ipostaza de războinică fiind astfel substituită de una de oratoare, ce pare a-și sublinia ideile cu gesturi ale mâinii. Se transmite un mesaj tulburător: pe Statuia Libertății scrie, cu negru, „Libertate” – alături de alți termeni ai unei vieți normale, un alfabet al democrației: „alegeri libere”, „de-

Richard Bovnoczki (guardul), Florentina Tilea (Juliette, servitoare, infirmiera), Ana Ciontea (Regina Marie, a doua soție a regelui Bérenger întâiul), Șerban Pavlu (Doctorul), Victor Rebenciug (Bérenger întâiul), Mariana Mihuț (Regina Marguerite, prima soție a regelui Bérenger întâiul), în *Regele moare* de Eugène Ionesco, regia: Andrei și Andreea Grosu, Teatrul Național din București

mocrație”, „nu sîntem fasciști”. Plus știri și zvonuri: „până astăzi: 4 600 de morți” (de trei ori mai mult peste cifra de 1166, cea probată de istorie); „Au fost ucisi copii!”.

Deși la Ploiești nu a murit nimeni (se înregistrează un atac de cord în unele împrejurări confuze), deși s-a jucat foarte repede „Hora Unirii”, s-a îngenuncheat și s-a spus „Tatăl nostru”, s-a vorbit de la balconul central al Casei Albe, s-au făcut apeluri la întoarcerea oamenilor acasă, s-a filmat, cel mai important moment poate fi, din punct de vedere simbolic, mesajul acestei Statui a Libertății, pentru că fixează o epocă și o stare de spirit: Statuia este un prim „hub” sau o formă de media, de informare-manipulare neapărat populară.

În decembrie 1990, deja Statuia este rapid „înconjurată” de stative pentru lumânări, ba chiar și o cruce de marmură este ridicată alături, fiind loc predilect al săvârșirii unor slujbe de comemorare a eroilor revoluției. Deși la Ploiești nu s-a tras, există o serie de ploieșteni care au murit, tineri din armată, angrenați în masacrul de la Otopeni sau în operațiuni în alte zone din țară – ori victime din centrele universitare, unde s-a ieșit cu mai multe zile și nopți înainte de acea vinere.

În decembrie 1989, prima dată a vorbit, îndepărtat, întretăiat, radioul, seară de seară – apoi am comutat la televizor, unde au început să curgă decretul, amenințările, interdicții felurite, precum cea de a ieși pe stradă în grupuri mai mari de cinci persoane. Iar ziua, la prânz, au venit entuziasmul, apelurile, îndemnul și îndoelile, au început să defileze pe micul ecran „granzii” de ieri, încătușați, cu privirea în pământ, dându-ne speranță pentru un alt timp, pentru alte vremuri.

Au urmat nopțile, unde nu conta, în ochii copiilor, dramatismul și incertitudinea „teroriștilor”, una dintre cele mai mari manipulări ale revoluției, cum o demonstrează, de pildă, cercetarea realizată de Andrei Ursu, Roland O. Thomasson, în colaborare cu Mădălin Hodor: *Trăgători și mistificatori. Contrarevoluția Securității în decembrie 1989* (Editura Polirom, 2019). Nopțile au fost ale filmelor – îmi aduc aminte de *Dictatorul* lui Charlie Chaplin, ale unui anumit soi de divertisment, care a început să acapareze totul.

Nu era zăpadă, era neobișnuit de cald în acea după-amiază de vineri, 22 decembrie 1989.

Însemnări festivaliere

Aflat în evidentă creștere, Festivalul de Teatru „Toma Caragiu” a propus la această ediție a XII-a, de-a lungul a șase zile (15-20 noiembrie 2022) spectacole, concerte, monologuri și alte manifestări artistice, susținute în șapte spații artistice diferite: sala Teatrului „Toma Caragiu”, foaierul Teatrului „Toma Caragiu”, alea pietonală din fata Teatrului „Toma Caragiu”, sala Teatrului de Animație IMAGINARIO, Casa de Cultura a Sindicatelor, showroomul Proleasing Motors și berăria „Curtea Berarilor”.

Două sunt coordonatele cele mai relevante ale acestui festival: plasarea sub semnul teatrului absurdului și dimensiunea autoreferențială, de teorie a teatrului.

Prin spectacolele de început și de final de festival, *Regele moare* de la Naționalul bucureștean (regia: Andrei și Andreea Grosu), cu Victor Rebenjiuc și Mariana Mihaș, respectiv *Cântăreața cheală* (regia: Cristian Ban), de la Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești (cu Ioan Coman, Ada Simionică, Andrei Radu, Theodora Sandu – în rolurile principale) – spectacol prezentat în numărul anterior din *ATITUDINI* – se realizează nu doar un dialog între generații diferite de actori, ci și o interpretare a lumii contemporane, pusă sub semnul crizei de comunicare.

Cealaltă dimensiune, eseistică, speculativă și problematizantă, este

Andrei Radu (Domnul Martin), Ioan Coman (Domnul Smith), Răzvan Oprea (Căpitanul de pompieri), Ada Simionică (Doamna Smith), Theodora Sandu (Doamna Martin), în *Cântăreața cheală* de Eugène Ionesco (regia Cristian Ban), Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești (foto Miriam Dumitrescu)

compusă dintr-o adevărată serie de spectacole-școală, în care personajele analizează propriile lor trăsături, se autocomentează, așa cum se întâmplă în *Julieta fără Romeo* (de Bogdan Theodor Olteanu, care semnează și regia, și de Alex Mircioi), de la Odeon, cu Ioana Bugarin, Elvira Deatcu și Ruxandra Maniu. Un alt exemplu, în acest sens, este lectura lui Alexa Visarion din Cehov și Shakespeare, *Noaptea bufonilor*, în interpretarea lui Marian Râlea și a lui Richard Bovnoczki, o producție a Teatrului UNTEATRU din București.

Și istoria teatrului românesc are locul său în această selecție de festival, recuperând un pionier, pe Costache Caragiali, în viziunea lui Cristian Ban: *O repetiție moldovenească* de la Teatrul Dramatic „Fani Tardini”, din Galați, i-a adus în scenă pe Radu Horghidan (Caragiali), Florin Toma (Boian), Oana Mogoș (Domnișoara Marghiolița) – în rolurile principale, într-o versiune de mare curaj, care vorbește despre probleme actorului de acum aproape două secole, filtrate prin experiențe și atitudini cât o întregă istorie mare, nu doar a culturii sau a teatrului autohton.

În aceeași zonă de istorie a teatrului românesc poate fi plasat și spectacolul-concert conceput de Ada Milea, *Chiritza în concert* (Teatrul Național Cluj-Napoca), unde Anca Hanu (Chiritza Bârzoii) a făcut un rol deosebit, cu o „trupă” de personalități foarte bine armonizate, precum solistul de la Lună Amară, Mihnea Blidariu (Aristizta). Spectacolul a făcut reverențele necesare unor clasici precum Vasile Alecsandri sau Matei Mollo, dar a adus în prezent rolul parvenitului și multiplele sale înfățișări: de exemplu, Gulitză (Miron Maxim) nu mai învață franceza, ci engleza, adevărata lingua franca – iar Chiritza se duce la „shopping” la... Viena – ca un adevărat politician care se respectă. Concluzia Chiritzei: „Tare greață mi s-o făcut de atâta cultură!...”

O notă specială, în raport cu celelalte ediții ale festivalului, a fost dată de dimensiunea internațională a festivalului, prin invitarea spectacolului de teatru-dans susținut de ansamblul „Taban Tancegyuttes” Bekescsaba al Companiei de Teatru „Aradi Kamaraszinhaz” din Ungaria și prin performance-ul (programat în două zile diferite) al Companiei „Anna Confetti” din Spania.

Festivalul de teatru „Toma Caragiu”

NR. 20 (189) - DECEMBRIE 2022

În primul rând, Festivalul a fost o ocazie deosebită pentru publicul ploieștean de a vedea pe cei mai buni actori ai momentului (de la Șerban Pavlu în *Regele moare* și în *Cină cu prieteni* și Richard Bovnoczki în același spectacol *Regele moare* și în *Noaptea bufonilor*, la actori-etalon precum Victor Rebengiuc și Mariana Mihuț din *Regele moare*), cele mai bune spectacole de azi (*Regele moare* de Andrei și Andreea Grosu, *Noaptea bufonilor* de Alexa Visarion, *Cină cu prieteni* de Cristi Juncu, *Chiritza în concert* de Ada Milea, *Cântăreața cheală* de Cristian Ban) și trupele cele mai reprezentative ale teatrului nostru: Odeon, Bulandra, Nottara, Naționalul bucureștean, cel clujean. Departe de a epuiza varietatea festivalului, această enumerație lasă deoparte o serie de personalități, care nu intră în categoriile tradiționale; un exemplu, în acest sens, este Vlad Zamfirescu, care a evoluat pe scenă (Tom în *Cină cu prieteni*), dar structura sa artistică a putut fi observată și în regia pe care a gândit-o la spectacolul de tip one man show *Gigel*, cu Gheorghe Ifrim în rolul titular.

Directorul de festival, Mihaela

Rosita Calvi, Tere Sola, Anna Confetti în *Fresh Air*, regia Pep Vila, Compania „Anna Confetti”, Spania

Sânziana Tarta (Lulutză), Miron Maxim (Gulitză), Cosmin Stănilă (Sharlatan), în *Chiritza în concert*, spectacol-concert de Ada Milea după Vasile Alecsandri și Matei Millo, Teatrul Național Cluj (foto Nicu Cherciuc)

Rus, manager al teatrului „Toma Caragiu”, a gândit alături de Miriam Dumitrescu, șeful serviciului marketing, și de echipa festivalului, spectacole pentru o mare varietate de public, incluzând, alături de cele mai relevante nume ale scenei românești actuale, spectacolele stradale de tipul commedia dell’arte (*Fresh Air*, regia Pep Vila, Spania), concerte (surorile

Odagiu, la „Curtea Berarilor”), o lansare de carte (Radu Dinulescu, *Diversiune în eter*), comedii de felul celei jucate de Mihai Bendeac (*Desculț în parc*, Teatrul de Comedie).

Și cea mai relevantă dovadă a succesului este eticheta de „Sold Out”, care a fost o marcă a aproape fiecărui spectacol din cadrul acestei ediții de festival. (Dan Gulea).

Nicholas Catianis (Ostap Bender), Ciprian Brașoveanu (Koreiko), Liviu Pintileasa (Panikovski), Vlad Volf (Balaganov), Narcisa Novac (Varvara și altele), Ciprian Chiricheș (Lohankin de origine maghiară și alții), Adrian Stefan (Ptiburdukov și alții), în *Vișelul de aur* de Ilf și Petrov, regia Radu Iacoban, Teatrul „Maria Filotti” din Brăila

MIHÓK TAMÁS

— POEME —

Pentru Mihók Tamás (n. 1991, Oradea) obsesiile naturalului, ale ecologicului contemporan, din societatea noastră de consum, expandate de-a lungul istoriei, până la anihilarea ei – se pot manifesta la orice nivel, inclusiv prin utilizarea, fie și intermitentă, parantezelor (drepte).

„arborase curcubeul metalic”, primul vers din „RMN (noapte polară)”, poezia ce deschide volumul *Biocharia. Ritual ecolatru* (2020), realizează o panoramă a câmpului poetic actual, înregimentat așadar sub diferite steaguri, cu „mănuși de cauciuc”, „proces de altoire”, unde „taigalele își donau hectarele de licheni”. Din lumea parazitismului se poate ieși (iar dorința de transcendent este semnul poeziei pentru care trebuie făcut orice efort) eminamente chirurgical: „am băut substanțe ne-am contrastat”. Deși este loc pentru ambiguități ale artificialului.

Cu aceste premise, al patrulea volum al autorului arată o despărțire de vechile poetici (de la *Șantier în rai*, din 2013, la *winrar de tot* și chiar la *cuticular* – acest volum din 2017 ce începe cu un „cuticulum vitae”), tributare mai degrabă cheilor naturaliste; la prima vedere, s-ar putea folosi termeni precum postapocalipsă (chiar autorul folosește „postuman”), viitor, anticipare – pentru a defini aceste versuri – dar poemele lui Tamás suspendă proiecțiile liniare, anticipabilul (așa cum suspendă și memoria de orice fel); un exemplu este marele poem al „Shakuzei” (personaj de videogame), unde „criogenate pe dâmb/ tremurau cu puls/ moviște cu butași/ chupa chups”. Motivația este strecurată undeva, între paranteze: „(cu bun zimț/ gabaritul străin/ ritual ecolatru/ a operat.)” Și „ingrediente” amestecă fenomenologic toposuri, stereotipii și chiar limbaje după criterii personale (de fapt, criterii ale marginalității, așa cum orice „eu” este marginal față de un „noi”), din care elementul temporal lipsește cu desăvârșire: „la răsărit țâșneam pe sub părinții noștri de plastic seara/ depuneam icre cu dublă calitate devastam piețele est-europene”.

Cu un apetit nedisimulat pentru neologisme sau cuvinte rare (uneori inventate, pentru o realitate specială, așa cum făcea, de pildă, optzecistul Călin

Vlasie în *Neuronă*), seria de „cronici postumane” poate aduce unele lămuriri, diferențiate prin paranteze drepte, ce includ un termen asertiv, de felul lui „[biochar]”, „[trezvia]”, „[ergodepeizare]” ș.a. Mesajul lui Mihók Tamás, editat la [frACTalia] – editură ce își scrie chiar numele între paranteze drepte! –, pe alocuri asemănător cu beatul Cosminei Moroșan (autoarea unui „eseu politic” – subtitlu al unui volum de poezie) este indimenticabil: „cu ultima suflare schimbam subiectul”, ne asigură poetul, combinând fracții indefinite („aerul condiționat din chit ne grizona”), spre o concluzie nu tocmai liniștitoare: „corpul meu îmi va supraviețui”. Bun cunoscător al poeziei contemporane, așa cum o demonstrează în antologia *Către Saturn, înot. Tineri poeți din Ungaria* (prefață de André Ferenc, 2021), Mihók Tamás a oferit, pentru acest acest număr al *ATITUDINILOR*, poeme ce continuă experimentele din *Biocharia*, pentru o voce aparte în poezia contemporană. (Dan Gulea)

rever de verde [multiplicare]

de câteva nopți încoace
visez o albie secată
una cu mănunchi de rădăcini înșirate de-a stânga și de-a dreapta mea
și pe mine înaintând strâmb – nedumerit – prin ea
mi se întâmplă ceva
dar cu cine
și ce mai exact
cabana de la marginea pădurii
e mereu acoperită de o pată neagră
mă cheamă la ea o voce feminină autoritară
ce fericită e și ce citită
mixează lexic de mă sparge
ce profesoare am supărat în trecut – nu derulez – înaintez strâmb

când sar peste baraj găfâi spiralat
ar trebui o mai mare precizie a liniștii să decriptez
să trec pe curat
tot ce lipsește dacă ridic privirea
iertăți-mă eu nu cunosc aceste limbaje
și poate că nu mă-ntorc de teamă că s-a resorbit deja tot ce-am gândit
dacă ați străluci puțin
poate că mi-ați înțelege diversiunea
și nu e nevoie să știu
ce raport de putere ne leagă
știu că întreprindeți ceva
ce vă face să credeți că mă exploatați?
mulțumesc că vă redresați
mutilându-mi himera

zona de obicei e ticsită de turiști
dar când mă identific – ce bizar
ei dispar
eu nici nu șed
nici în picioare nu stau
și cred
că mă urmăresc de undeva mediat
dar nu fac din asta caz
mă susțin și ei cum pot
ținându-mă în vis treaz

de câteva nopți încoace
reiau drumeția din noaptea precedentă
nu-i exclus să fi fost într-o tabără
cu multă vodcă și lacrimi și lumini difuze

am încredere în rădăcini solul e bine fixat
iar dacă barajul se va ridica
și se va umple albia
vocea se va-ngrijora
că n-am să scap
și se va arăta
enigma s-o strice
sau poate că totul
e unic și stabil
și doar visul își face de cap
în propria sa matrice

ecorugă [1]

cerbarule adevăratule
tu care ai răsărit din tufiş
şi-o ții drept înaintea spre grohotiş
nu te lăsa înscris în poezie

poemele semenilor mei sunt polistiren
cerbarule nu te lăsa fixat
edificarea spiritului uman
pentru tine ar însemna-nzidire

şi nu cum sclipeşti contează
ci pulsaţia vieţii din tine
la care noi nu avem acces
cerbarule adevăratule

nu te lăsa lipit de sufletul uman
cu tropi de silikon
monstru mic nu te lăsa trântit
de-acest monstru mare

Gheorghe Ifrim, one man show în *Gigel* de Alexandru Popa
(regia Vlad Zamfirescu), Teatrul Bulandra

mantră

să am atâtea vieţi de cât timp e nevoie
să aţipesc măcar o dată în leagănul
fiecărui ecosistem în parte

Anca Hanu (Chiritza Bârzoii) şi Radu Dogaru, Cosmin Stănilă (Sharlatanii), Cristian Rigman (Calipsitza), în *Chiritza în concert*, spectacol-concert de Ada Milea după Vasile Alecsandri şi Matei Millo, Teatrul Naţional Cluj (foto Nicu Cherciu)

De ce dorm caii în picioare și cămilele culcat?

Bedros Horasangian

Se întunecă. Deja iarna zilele sunt mai scurte. Pe străzi nu mai este prea multă agitație.

Nici mașini.

În camera de la poarta școlii e bine și cald. Chiar prea cald. Când e prea cald, nu e aer.

Și nu e bine, dacă nu e aer.

Ferestrele sunt murdare.

Afară frig.

Un catastif gros și cu marginile roase în colțul mesei. În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit. Așa tot scriu paznicii după ce ies din tură. Paznic. Oh, nu, acum se spune security officer, să mori de râs, nu alta. Se scarpină în cap. Ce să se întâmple, Doamne ferește, copiii cu ale lor și atât. Cu toate că dacă e să se ițească o dandana, ehee, se poate isca. Din te miri ce. De la o țigară, un robinet lăsat deschis, ceva uitat în priză, o conductă care a înghețat, apar belele când nu te aștepți.

Uff. Dacă e să ai vreun necaz, ai.

Copiii. Școala fără copii e ca balta fără pește. Lui îi place să pescuiască. E bine acolo, pe malul apei, lângă stufăriș sau vreo salcie rădăcită, fumezi, dai cu undița, nu te bate nimeni la cap. Ce hărmălaie pot să facă și tinerii de astăzi. Uff, ai mereu probleme cu ei. Mai ales cu ăștia mai mari, Dumnezeu știe ce le poate trece prin cap. Au în căpățâna lor doar distracție, muzică, etnobotanice, sex și țoale.

Se aude vocea Mariei.

– Ai zice că în afară de șampoane și geluri nu-i mai interesează nimic, ă, zi că nu-i așa? L-ai văzut la televizor și pe ăla cu ochelari și tuns scurt, pe ce dădea banii noștri...? Acela cu vaca Kobe, pe la noi nu sunt vaci din astea...Și ne-a mai tăiat

Vlad Zamfirescu (Tom), Șerban Pavlu (Gabe), Ana Ioana Macarie (Karen), Andreea Bibiri (Beth), în *Cină cu prieteni*, de Donald Margulies (regia Cristian Ban), Teatrul Bulandra (foto Cosmin Ardeleanu)

și din salariu... Interesul național, auzi la el!

Puah!?

Răspunde el, Gheorghe, lumea îi zice Gigi, nea Gigi. A fost electrician. Și lăcătuș-mecanic, și fierar-betonist. Și sudor. Și încărcător-distribuitoare. Dar ce n-a fost el la viața lui.

Aia care a fost.

Acum e paznic.

– Am văzut, cum să nu văd, eu ce să fac acasă, mă uit la televizor... Niște puțoi. Își dau și ei aere... Așa e tineretul de azi... Ehee, pe vremea noastră nu se pomenea așa ceva... Și ce frumos defilam cu toții de 1 Mai și 23 August... Aliniați, cu steaguri... Mâncam și mici și beam și bere... Se bucura lumea, ce mai încolo încoace, acum nu se mai bucură nimeni de nimic...

Apoi tace. Liniște. Nea Gigi face un gest a lehamite. Nimeni nu mai zice nimic

– S-a înrăit lumea, soro..., răspunde o voce de lângă fereastră. Nu i se vede chipul, dar îți dai seama că

e fumătoare înrăită.

Vocea.

E Maria.

Bombăne mereu. Nu e așa bătrână, dar îi place să fie luată de bătrână. S-a înrăit, e singură, bărbatul i-a murit, copiii au plecat, pensia e mică, dinții stricați, dar n-are bani să-și pună placă. Stă într-o cameră la subsolul unui bloc cu bulină roșie pe el. Că dacă vine cutremurul se dă rămă primul. Ei, și? Sfârșitul lumii, o prostie, frică de Dumnezeu nu mai are nimeni. Ei și, ce dacă se dă rămă? La țară ar mai avea niște pământ, de la mama, dar l-a luat frati-su.

A aranjat cu ăia de la primărie. Are acte.

Ea a rămas cu buza umflată.

Cine a pus-o să plece la oraș?

Și-a zis că scapă de dus vaca la păscut și de dat cu sapa. Nu-i plăcea la câmp. Să strângă știuleți de porumb sau să plimbe o vacă cu bățul în mână. Nici să facă treabă în casă pe lângă maică-sa. S-a măritat de tânără. Au venit altele pe capul ei.

Între timp a trecut și viața.
Fumează.

Acum nu e voie să fumezi în școală. Înainte era altfel.

Acum e altfel, nimic nu mai e la fel.
Copiii?

Mai bea un ceai cu Nea Gigi când e de serviciu.

Vorbesc, na, ce să facă.

Păi ce să aibă în plus, părinții nu sunt la fel? De profesori nu poți spune nimic. De învățământ trăn-cânește toată lumea, dar nimeni nu face nimic. O să vină și vacanța. Frigul, zăpada, gerul dă bătaie de cap în plus. Anul acesta n-a prea mai plo-
uat. E pământul uscat. Dacă se spar-ge vreo țeavă? Când vine vacanța, parcă e mai bine. E mai puțină bă-
taie de cap. Măcar liniște și tot e ceva. Nu mai auzi toate prostiile scoase de puțorii ăștia. Și mășcări la fiecare pas.

Puah.

A îmbătrânit degeaba.

Nu pricepe și pace de ce lumea e așa cum este.

Dar de ce ar trebui să priceapă ceva?

Și-a făcut ceaiul și soarbe alene.

Fumează.

– Și dacă e să ieși la pensie ce-o

să fie? Te duci înapoi la țară? De ce nu vrei? se aude el întrebând pe neaș-teptate de Tanti Maria.

– Ei, alta acum, o să, ies și gata! Ce să fac eu la țară? Pământ n-am, casă nu, ce să fac eu la țară? Să ascut coasa ca să ce? Să deschid un ma-gazin, să vând bere și napolitane, ce să fac? Ce să faci când nu te trage așa să faci nimic?

Se scarpină în cap nea Gigi.

I-a cam crescut mustața, ar tre-bui s-o tundă. La frizer merge mai rar acum.

S-a scumpit.

S-au scumpit toate, fir-ar al dra-cului. Tot drăcuie mereu.

Nu e frumos, îl dojenește Tanti Maria. Așa îi spune el, Tanti Maria. Nu-i spune pe nume. E mai mică de-cât el, a lucrat și ea în școală.

Au îmbătrânit amândoi.

Nea Gigi.

Tanti Maria.

Se cunosc de ani buni.

– Altă problemă am eu acum.

Se foiește pe scaun

Fumează și el. Ce să facă, e cald, e bine, Maria nu-l enervează.

Toată lumea îl enervează.

Maria nu.

De ce?

Nu știe. Dar s-a gândit la asta.
Nu e nimeni în școală.

– M-am tot întrebând când am a-flat cum dorm cămilele. Tu ai auzit de chestia asta? Auzi, domnule, să doarmă culcat cămilele... De cai știam, doar am copilărit la țară. Am văzut la viața mea și vite și oi și câini și găini, de pisici ce să mai spun, și acum mă apucă groaza când e să merg pe la mătușa mea. A bătrână are o grămadă de pisici. Viața ei. Ține la urăciunile alea mai tare ca la oameni. Nu vrea să vadă pe nimeni. Pisicile și televizorul îi ajung. Ca să vezi. Te și întrebi cum de mai poate trăi cu atâtea în preajmă. Dar de cămile nu știam nimic până în ziua în care le-am văzut cum dorm. Culcate. Măi să fie, uite ce dobitoace cuminți. Să fie de la soare, de la apă, de la frigul de peste noapte? Că în deșert, acolo la ei, e frig de te ia dracul, iar ziua, ce să zic, ziua nu-i de trăit nici atât. Și uite. Domnule, că trăiesc? Dar spune și mie, acum că suntem la o cană de ceai, de ce oare dorm cămilele culcat și caii în picioare?

Maria privea spre harta României și nu zicea nimic. Ce să răspundă? Poate se gândea la cămile, la pământul de la țară, la ce?

A strâns câteva firimituri din fața ei și le-a aruncat la coșul de lângă birou.

A luat și ea un covrig.

Maria aduce mereu covrigi. Toată lumea mănâncă acum covrigi. Mai ronțăie și ea.

Mai ronțăie și Nea Gigi.

Trece timpul.

A pus întrebarea și și-a aprins o țigară, ca și cum ar fi scăpat de-o grijă. Cel căruia i s-a adresat fuma deja și se uita pe clanța ușii de la in-trare. Era limpede că nu era ceva în ordine cu clanța, era doar de mese-rie, lăcătuș-mecanic. Repara orice.

Se pricepea la multe.

– Oare de ce dorm cămilele culcat, tanti Maria, zi și matale că ai văzut multe la viața asta?

Tocmai atunci a sunat telefonul.

Harmati Patrik, Laszlo Richard, Moricz Bence, Varga Jozsef, în 497, regia: Farkas Tamas – Tapasztó Erno, Compania de Teatru „Aradi Kamaraszinhaz”, Ungaria (foto Majnik)

MINERUL DISPĂRUT

Constantin Abăluță

1. Parastasul lui Buni Zamora coincide cu declarația despre minerul dispărut pe care i-o dau polițaiului tuciuriu

La țanc patruzeci de zile de când a murit Buni. Mă despart de sufletul lui, cum zice la Biblie, și sufletul meu tremură că îl doare. Cu cât e mai mic sufletul, cu atât mai rău îl doare. Că sufletul ălor mari s-a umflat în prostie, s-a obișnuit cu de toate, și-a devenit nesimțit.

Ce-mi pare mie rău mai mult și mai mult e că n-o să-l mai pot asculta pe Buni gândind cu voce tare. Dar poate de-acolo unde e o să-mi telegrafiez ceva în morse, cu norii de pe cer. Că Buni Zamora chiar dacă era înlocuitor (al treilea în ordine cronologică), mi-a fost ca un tată adevărat.

Cîțiva vecini mă ajută să-i pregătesc parastasul. Cară și ei ce pot de prin gospodăriile lor și le lasă coala-n curte. Îi vezi cu scaune-n cap sau la subțioară, ori cu cîte-o masă pe spinare. Babele aduc în plase ștergare, străchini, pahare. Zoresc de parcă s-ar termina pămîntul. Parcă s-ar muta întregul cartier. Mai rău ca-n zorii zilei la talsioc.

Nea Gligor, pietrarul, mi-a pus în mîini o iconiță cioplită din marmoră. Giuvergeanu, cîtu-i el de ursuz, m-a miluit cu terfeloaga aia de proverbe, galbenă ca ceara. M-a bătut pe umeri și mi-a gîjiit la ureche: "Care-i plăcea lu răposatu". Vezi-doamne acum i-am luat locul, io-s înțeleptul cartierului.

Prin curte e-o foială cum nu-mi aduc aminte să fi fost cîndva. Păi nici n-a fost. Vecinii nu se arătau la Buni decît separat. Fiecare cu păsurile lui, n-avea nevoie de urechi străine. Însă acum nimeni nu se mai sfiește de celălalt. Buni Zamora a dus cu el secretele întregului cartier.

Vară zăpușitoare. O frunză arsă se

Ioana Bugarin (Julieta), Ruxandra Maniu (Sonia), Elvira Deatcu (Marta), în Julieta fără Romeo de Bogdan Theodor Olteanu și Alex Mircioi, regia Bogdan Theodor Olteanu, Teatrul Odeon (foto Larisa Baltă)

prăvale și-mi trece prin dreptul privirii. În aceeași clipă văd un om la poartă. Cînd mă duc dau nas în nas c-un polițai. Fața lui e mai neagră decît frunza arsă. Poate exagerez, fac asta uneori. Oricum, frunza ar putea fi urechea lui și nimeni n-ar observa diferența.

Tuciuriul îmi dă bună ziua și-mi spune că se interesează de-un miner dispărut. Acum șapte ani acesta s-ar fi abătut prin curtea noastră. Nasol, dar așa e. Pe atunci n-aveam decît cinci ani. Îmi aduc aminte, era o zi tot atît de zăpușitoare ca azi.

Polițaiul îmi întinde o fotografie hărtănită. Umblă cu brașoave ca toți polițaii. Să nu-mi spună mie c-a trecut cu ea din poartă-n poartă. Aiurea, a mototolit-o înadins și i-a frecat colțurile cu glaspapir ca să pară autentică. A venit direct la noi că ne-a pîrît nea Pîrț ginitorul. Că era singurul care n-ateriza la Buni și murea de ciudă că toată lumea se duce. Dar nu-i nimic, nu mor eu din asta.

Mă uit la fotografie, dar ce să spun? Toți minerii seamănă-ntre ei. Leit broaște țestoase: cască, salopete, cizme, priviri rătăcite. Poate ăsta era, poate altul.

„Buni Zamora a murit”, spun. Arăt

împrejur mesele și scaunele claie peste grămadă, care la soare, care sub umbra salcîmilor. Aiurea, ele nu dovedesc nimic, dar cu polițaii musai să pari elocvent. Dacă veneați cu două luni înainte..., spun. A fost lucid pînă-n ultima clipă. Avea o memorie de elefant. Pentru un elefant, vă dați seama, un miner, acolo, nu-nseamnă mare lucru, îl dibuie cît ai zice pește...

A trebuit să dau o declarație. Dau, nene, de ce să nu dau, să se bucure nea Pîrț și să-i tragă rafale mai dihai. L-am invitat pe polițai la masa cea mai apropiată, ultima din cele pregătite pentru parastas. Am măturat cu dosul palmei cele cîteva frunze arse.

Nea Tache mirosise el ceva și ne-a adus iute două pahare cu vin. Le-a pus lîngă hîrțile albe pe care polițaiul le-ndoise meticolos, pe verticală, la cîteva centimetri de latura stîngă. Margine ce trebuia s-o las liberă, pentru îndosariere probabil. Încă un dosar al cartierului, încă o primă pentru Nea Pîrț. Nero, drăguțele, dac-ai mai reveni pe pămînt, aici în urbea noastră, ce foc i-ai mai trage cu toate dosarele astea „secrete”.

Am luat unul din pahare și, aplecîndu-l, am vărsat pe jos cîteva pică-

turi. „Să-i fie primit”, am zis. Polițaiul s-a speriat de moarte. Fața i s-a albit brusc. Noi sperăm că n-a murit, a bolborosit el. Caraghiosul, se referea la miner, n-am mai insistat. Buni Zamora știa oricum că la el mă gîndeam. Cît despre miner, cum să moară? Cine împărstie atîta moarte în jur, ăla nu moare cu una cu două. Că corb la corb nu-și scoate ochii.

Am scris declarația. Cum l-am văzut pe miner prin fața porții noastre. Cum se clătina, orbit de lumină. Ca un huhurez, a zis Buni Zamora. Stătea ca de obicei pe scaunul lui din fundul curții, sub umbrarul de viță. A strigat la el: „Fă-te-ncoace, omule!”. Găliganul în salopetă albastră a împins poarta, a făcut un pas mare, s-a împiedicat de prima dală de beton a aleii și buf a căzut pe răzorul cu flori. Cizmele negre în iarba galbejită. Casca cenușie îi căzuse pe ochi. Buzele bălmăjeau ceva. Dar în curînd nici ele nu s-au mai mișcat.

Așa cum stătea, cu mîinile și picioarele răschirate, scufundat în ierburi și în flori, puteai să juri că l-au proiectat din cer în grădina noastră. Rușii ori americanii, dracu știe. Mi s-a făcut frică.

Buni Zamora m-a trimis după un pahar cu apă. M-a pus să i-l dau mine-

rului. Mi-era rușine să spun că mi-e frică. La cinci ani frica e mare (spion rus ori american?), dar rușinea o întrece.

I-am ținut capul cu o mînă, cu cealaltă i-am apropiat paharul de buze. A sorbit tot paharul. Casca îi era largă, parcă de-mprumut. Pe sub marginile ei, am văzut că ținea ochii închiși. I-am lăsat din nou capul în iarbă. Pe mîini și pe salopetă am observat pete roșcate. M-am dus și i-am spus lui Buni. Încet, la ureche, ca pe-o taină.

Bătrînul a venit lent, s-a aplecat cu greutate și, cu un gest rapid de parcă ar fi aprins un chibrit, și-a șers arătătorul de pata cea mare de pe salopetă.

A băgat degetul în gură, l-a lins. Muream de frică. „Cîh, sînge!”, a decretat. S-a uitat la minerul care începuse să sforăie. Apoi la mine. Și-a întors privirile la cer și le-a însoțit cu trei cruci mari.

În acele clipa fața lui era mai palidă decît acum patruzeci de zile, în sicriu. Poate că aia a fost clipa cînd a început cu adevărat să moară. Poate că minerul a dispărut de frică să nu fie acuzat de moartea lui Buni. Ce tîmpenii pot să gîndesc. Declarația asta cacăcioasă e de vină. Tuciuriul ăsta ce vrea să afle totul, totul. „Filmul, tot filmul, ce-ai văzut, ce-ai auzit, ce-a făcut domnul

Zamora...”

Bine, o să spun totul. N-am nimic de ascuns. După mai multe ore minerul s-a trezit. De-a bușilea, bîjbîind, s-a dus spre poartă și, sprijinindu-se de stinghiile gardului, a reușit să se ridice în picioare. A întors capul înspre noi bolborosind: „Unde?... Unde?... un magazin... să iau ceva pentru ăla mic... nu mă pot întoarce cu mîna goală...”.

Buni Zamora i-a strigat: „La dreapta, omule. Ajungi în bulevard. Acolo întreb de magazinul Unirea”.

Ținîndu-se de gardul nostru, apoi de-ale vecinilor, și însoțit de hămăiturile cîinilor, minerul s-a îndreptat spre capătul străzii. Ca un huhurez, ca o broască țestoasă, ca un dulău drogat.

Buni a luat paharul din care băuse arătarea și l-a zvîrlit peste gard în curtea policlinicii.

L-am auzit cum se sparge de-un trunchi de copac.

A spus cîteva cuvinte pe care atunci n-am știut cum să le iau. Care abia azi îmi găsesc înțelesul. Mi-a spus: „Îl vezi? Se ține de garduri. În burta lui apa mea”. În curînd va ține-n mînă un ursuleț de pluș ori o mașinuță. Pe salopetă cîteva pete de sînge. Din balcon președintele i-a mulțumit. A îndeplinit o misiune de onoare. Cine-l împiedică să se gîndească la copiii lui? Nimeni, într-adevăr.

Apa mea în burta lui.

2. Cum mi-am fixat singur ziua de naștere și cum mîța Dracula nu-și amintește de miner

Nu știu ce să mai cred. Lumea asta e cu curu-n sus. Toți ăia de-l plîngeau pe Buni parcă s-au scrîntit la cap. Ori e vreo molimă care-i înhăță? Că mai mult vorbesc acum de minerul ăla matolit decît de nea Zamora. Parastasul lui Buni a devenit peste noapte parastasul minerului dispărut.

Toți îl pomenesc pe smucitul ăla și dă-i și trage-i în sus și în jos cu împuștile lor de amintiri de doi bani. Nea Tache dulgherul zice că abia își potolise cîinele. Că altfel îi rupea bunătate

**Sorin Cocîș – Tatăl (Pierre), Rareș Andrici – Fiul (Nicolas),
Alexandra Murăruș – Fata (Elodie), în *Mama* de Florian Zeller
(regia Cristi Juncu), Teatrul Nottara**

de șalopetă, spune el și trage din lulea. Luleaua mă-sii de mincinos.

Ba-i sărea la beregată, că-i rău al dracu, îl contrazice Stoichiță găliganul. „Ce te bagi, l-ai văzut tu pe miner?”, se rățoiește la el, Barbărară împungându-l pe găligan cu nelipsita lui umbrelă neagră. „Da, l-am văzut”, nu se lasă acesta, „l-am văzut cu aști doi ochi”. „L-ai văzut pe mă-ta, bîzdîgania dracului”, și făcîndu-și iute cruce, adaugă: „Iartă-mă, nea Zamora”.

Alți și alți vecini preiau ștafeta și toacă fiecare gest al minerului. Mormăie, se bucură, ochii le sclipesc ca la jivine. Ascultîndu-i ai băga mîna-n foc că minerul a trecut și prin curțile lor. Că a dormit printre florile din grădina lor. Că a băut apă din paharelor lor. Măculiță, ce lepădături!

Asta-i că mă simt nasol de tot. Sunt trist de parcă aș fi uns cu grăsime pe tot trupul. Ca atunci cînd m-am scăldat în iaz la Mărcuța fără să mă prind că deversaseră aia deșeuri de la fabrica de ulei.

Păi cum dracu să mă simt cînd văd în capul mesei scaunul gol al lui Buni. Scaunul pe care își petrecu jumate din viață. Acum gol și pustiit pînă cînd și de amintirea lui. Că mîncăii și palavragiilor din jur îl toacă mărunțele pe bătașul ăla de miner, de parcă el le-ar fi fost vecin și i-ar fi ajutat la necaz, și la nea Zamora nici că mai gîndesc, bătu-i-ar Domnul!

Doar eu continui să mă gîndesc la Buni. Dar să vezi drăcie : orice-oi face mă gîndesc și la miner. Eu nu cred în blesteme, dar asta ce s-a-ncuibat la mine-n suflet tot o blestemăție-i. Că Buni și minerul s-au făcut una, parcă-s de plastilină. Și apa din burta minerului se-ntinde pînă-n paharul lui Buni. Și Buni Zamora e miner și o bea stînd acolo pe scaunul lui sub umbrar, cu casca cenușie pe cap. Ptuiuu, ucigă-l toaca! Zăpușeala asta mi-a luat mințile.

Ca să mă calmez m-am dus în casă, la răcoare. Am înhățat bilele de jonglerie și-am dat să fac unul din numerele de încălzire. De trei ori la rînd, buf cu bila pe jos. Aerul s-a spart în mii de bile

Reka Szasz (Lizzie Curry), Octavian Costin (Bill Starbuck), Constantin Florescu (H.C Curry), Ioan Paraschiv (Noah Curry), Ștefan Pavel (Jim Curry), Costas Mincu (File), Alexandru Beteringhe (Șeriful Thomas) în Omul care aduce ploaia de Richard Nash, traducerea și regia Vlad Cristache, Teatrul „Anton Pann” din Râmnicu Vâlcea

colorate care-mi jucau în fața ochilor. Pe care s-o prind, pe care naiba s-o asvîrl? Le prindeam aiurea, le zvîrleam aiurea. Și în harababura asta unde mai eram eu? Mîntea mi-era-nțesată de bile colorate ca magazia de muniții descoperită la Ada-Kaleh înainte s-o scufunde. Aerul așîșderea, tot ca la Ada-Kaleh. Valuri de bile colorate se revărsau în juru-mi. Apoi toate deveneau albe, albe, nasol de albe. Pufoase, alburii, lipicioase, valuri-valuri, mă duceau tot mai departe.

M-am ghemuit pe pat și-am adormit. În răstimpuri, ca prin vis, auzeam zarva din curte. Glasurile vecinilor, frînturi de fraze fără înțeles. La dracu, ia uite cum cuvintele replicilor întretăiate devin rînd pe rînd bile albe, pufoase, ca într-un număr de iluzionism. Și tot ce mă înconjoară se transformă în bile albe care-mi vin tot mai aproape, mă sufocă. Sunt zidit încet-încet și glasul îmi piere disolvat în spuma albă și mă tem să nu mă despart tot în bile albe și să mă amestec cu bilele care nu sunt eu și nimeni să nu mă mai poată reconstitui vreodată. Nimeni, nici măcar Pierre, maestrul meu și cel mai grozav jongler din lume.

Cînd m-am trezit se înserase. De afară venea o tăcere deplină. Ducîndu-mă la geam, am văzut curtea pustie, plecaseră cu toții. Am deschis larg fereastra și dogoarea din aer mi-a luat în stăpînire tot trupul. Simțeam cum aerul fierbinte pătrunde în toate ungherele lui, înălțîndu-mă lin de la pămînt. Palma stîngă mă furnica tot atît de intens ca în acel 2 iunie 1990 cînd m-am hotărît să-mi aleg singur o zi de naștere.

Stăteam pe-atunci cu Grigore și Liana, primii mei înlocuitori de părinți. Ne furișaserăm într-unul din apartamentele din “Blocul revoluționarilor”. Mă trimiseseră să cumpăr ceva de-ale gurii și hoinăream prin orașul pustiu. Dogoarea care se potolea ușor pe sub copaci mi-a adus un gînd zurliu: îmi voi fixa singur o dată de naștere. Și ca să n-o mai lungesc : să fie chiar ziua de azi. Așadar: mă născusem cu cinci ani înainte, pe data de 2 iunie 1985. În București, din părinți necunoscuți. Bravo! Acest eveniment trebuie sărbătorit. Cum? Printr-un gest la-ntîmplare, primul gest care-mi vine în minte.

După ce cumpărasem două pîini, brînză, salam și roșii, am smuls de la raionul de carne un cuțit, am închis

ochii și mi-am făcut o creștătură adâncă în palma stângă. Am zvîrlit cuțitul pe podea și am fugit din magazin. Ținînd strîns în mînă pachetul cu salam, ca să-mi mai oprească sîngele ce țîșnea, am alergat cît am putut de repede spre "Blocul revoluționarilor". M-am cățărat cu greu pe schelele blocului vecin, am escaladat, amețit și asudat, balconul etajului întâi și m-am prăbușit în casa scării. De atunci încolo mi s-a rupt filmul.

M-am trezit la miezul nopții, la lumina unei lumînări. Liana m-a îmbrățișat în tăcere și și-a făcut semnul crucii. "M-am născut azi" am spus și-am ridicat în sus mîna stîngă vrînd s-o mîngîi pe mama mea adoptivă. Dar palma era prinsă într-o mînășă mare de sudor și o simțeam grea de parcă i s-ar fi turnat plumb înăuntru. "M-am născut azi" am repetat eu cu mîna în aer, și am citit în ochii Lianeii o spaimă mare. Credea că delirez.

Fac pumn palma stîngă ca și cum aș vrea să conserv această amintire. Semnul "nașterii" mele dogorește și

mai puternic. Parcă mă înțepă mii de ace cu vîrfuri înroșite. E bine. Simt că trăiesc. În ciuda rateurilor din ultimul timp. În ciuda pustiului din curte. A grabei cu care vecinii mei o șterseseră, avînd grijă să-și ia cu ei mesele și scaunele. Nătărăi-nătărăi, dar cu simțul proprietății!

Lăsaseră curtea pustie, îmi e urît să o privesc. Masa noastră cea mare stingheră sub prun. Părăsită în grabă, parcă nedesmeticindu-se, neștiind încotro s-o apuce. Două pete mari, întunecate, probabil de vin, se întind pe tăblie și pe unul dintre picioare. Masa mică din bucătărie este trîntită pieziș pe aleea cu dale și-i flancată de două pahare sparte. Cele șapte scaune de prin odăi tîrîte sub umbrar, clăie peste grămadă. Alături de ele, într-o față de masă, tacîmurile, paharele și farfuriile noastre. Nespălate, pline de resturi, roind de pe-acum de furnici. Pe pămînt urmele picioarelor de mese și de scaune, dar nu mai poți reconstitui masa în formă de U a parastasului.

Ce i-ar fi costat pe nătărăii ăștia să mai zăbovească puțin? Să fi așteptat să

mă trezesc, ori să mă fi zgîlțit ei. Scoală Sandule, că noi ne grăbim! Nu vrem să pierdem telenovela, sau la ce mama dracului se zgîiau cioflingarii. Unul din ei m-ar fi ajutat să car mesele noastre înăuntru, la locul lor. Totul pe îndelete, bătrînește, cu chibzuială. Să-i priască și lui Buni Zamora acolo unde e.

Am cuprins încă o dată, dintr-o privire, curtea întreagă. Urme dezordonate de mese și scaune inexistente, apoi mesele și scaunele noastre brutal părăsite și răsturnate, grămada de vase mînjite cu resturile crăpelniței. Totul arăta jalnic, ca după un bombardament ori după un cutremur. Ca după o bătălie. M-am gîndit la piața Universității a doua zi după plecarea minerilor.

Pe scaunul lui Buni, sub umbrar – ce bucurie – era încolăcită mîța Dracula. Cînd m-a văzut a zbughit-o încoace și mi-a sărit în brațe. O mîngîiam și habar n-am pe unde rătăceam cu gîndul. Era moale și caldă. Torcea mulțumită: o micuță uzină de livrat împăcare.

Am invidiat-o că nu-și amintea de miner.

(fragment din romanul cu același titlu)

Ioan Coman (Domnul Smith), Ada Simionică (Doamna Smith), în *Cîntăreața cheală* de Eugène Ionesco (regia Cristian Ban), Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești (foto Miriam Dumitrescu)

Andrei Radu (Domnul Martin), Theodora Sandu (Doamna Martin), în *Cîntăreața cheală* de Eugène Ionesco (regia Cristian Ban), Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești (foto Miriam Dumitrescu)

Festivalul Castanilor in memoriam Gabi Dobre - ediția a XXIII-a, 15.10.2022, Teatrul „Toma Caragiu”

La ediția din acest an, un grup de voluntari ai Casei de Cultură „I.L. Caragiale” a urmărit îndeaproape întreaga desfășurare a scenei, adresând o serie de întrebări participanților la Festival și consemnându-le răspunsurile; este vorba de Surlaru Alexandra, Dumitrache Cătălina, Ilina Anamaria Elena, Bădicioiu Ariana, Mihalache Andreea Bianca, Cazacu Ana Maria Alexandra, Cazacu Mara Iunia, Cojocar Augustin, Vasile Iulia, Dăncescu Maia, Micu Ștefan Teodor și Iacobescu Andreea.

- 1. Un gând legat de participarea dumneavoastră din seara aceasta la acest festival?**
- 2. Ați avea vreun sfat pentru tineri care sunt pasionați de muzică folk și își doresc să realizeze o carieră în această industrie?**
- 3. Acest festival vă stârnește vreo amintire dragă din alte ediții?**

Mircea VINTILĂ

1.

Este o bucurie, să știți că eu am fost la acest festival chiar la prima ediție și bucuria mea a fost imensă că, uite, după atâta timp, au trecut, într-adevăr, ceva ani, am reușit să vin astăzi, să fiu alături de voi și să vin la spectacol. O să fie un spectacol foarte frumos, a fost și ieri o zi minunată. Sala este plină și este în mare formă. Aici în cabină, când eu mă încălțam pentru recital, am auzit ce reacție frumoasă a avut sala la fiecare cântec și la fiecare interpret. Sunt bucuros că sunt alături de voi și că cei din sală o să reacționeze și o să facem un spectacol tare frumos, pentru că nu este numai spectacolul meu, este spectacolul nostru, să cântăm împreună și să ne simțim bine.

2.

Să știți că sunt surprins și bucuros, căci am fost în multe jurii prin țară și sunt bucuros că sunt tineri foarte talentați, care au chitare foarte bune, care cântă foarte bine, sunt interesați și noi le dăm premii și important este ce se întâmplă du-

Mircea Vintilă

pă ce câștigă aceste concursuri, pentru că ei câștigă și câștigă pe merit. Premiile sunt frumoase, adică ei sunt impulsionați ca să poată face recital. Interesant este ce se întâmplă după cu ei, cu radio, cu televiziunea, aici este mai greu și cu spectacole, dar ei sunt tineri talentați și cu drag pentru chitară și compozi-

ție, pentru că pe mine mă interesează și compoziția.

3.

Da, îmi aduc aminte cu drag de prima oară când Gabi Dobre mi-a dat telefon și bucuros și tare încântat și mi-a mulțumit foarte mult și de-a lungul anilor, domnul Dobre, tatăl lui, era tare bucuros și stătea în culise să asculte recitalul meu. Sunt niște amintiri care nu se pot uita atât de repede și sunt bucuros că am putut să fiu alături de ei și alături de voi și să facem o treabă frumoasă.

Radu COMĂNESCU

1.

Ca de obicei, la fiecare festival mă întâlnesc cu prietenii mei și asta mă bucură, cu oameni dragi mie și asta este în principal. Îmi face plăcere să cunosc oameni noi, să mă întâlnesc cu prieteni vechi și, desigur, îmi place și să cânt foarte mult și chiar îmi pare bine că am fost invitat la Festivalul Castanilor, mi-a făcut o mare plăcere să particip. Mă simt onorat pentru că am fost invitat, mă bucur foarte mult, anul trecut fiind participant în concurs.

Radu Comănescu

2.

Legat de un sfat, eu personal am încercat să aduc și alte genuri muzicale în muzica folk, să spunem așa. Nu m-am limitat la câteva acorduri simple, am încercat să creez solo-uri noi, chestii noi, să aduc chestii noi, și cred că asta te face special și ăsta ar fi sfatul meu, să nu se limiteze niciodată la ceva.

3.

Da, sigur. Sunt câteva, chiar mai multe, în general după ce, am mai participat la festival vreo trei ediții, dacă nu mă înșel, nu știu sigur, în fine, dar la fiecare ediție, după concurs, să spunem așa, ne strângeam toți participanții într-o cameră și stăteam la o bere, mai cântam și era o atmosferă super faină, tot timpul mi-a plăcut să facem chestii de genul.

Adrian SĂRMĂȘAN

1.

Un sentiment frumos, un sentiment plăcut, am văzut copiii frumoși, care sunt destul de talentați, am văzut și câteva, chiar reale talente care vor spune în viitor, sper ceva

frumos pentru muzică și e un eveniment major în orașul Ploiești, un eveniment cu tradiție. „Festivalul Castanilor” are un nume foarte frumos. Mă bucur pentru că sunt pentru prima oară aici și sper să nu fie pentru ultima oară, glumesc. Sigur că am așteptat de mult această invitație, mulțumesc organizatorilor, cam asta este ceea ce gândesc despre acest festival. Încă odată, felicitări și felicitări orașului, organizatorilor, celor care adună tineret frumos care poate să se producă pe o scenă de genul acesta, iar muzica folk merge direct la suflet, unde primează versul, eu știu, ideea de a transpune ceea ce vine din interiorul tău spre exterior, spre public.

2.

Le-aș spune foarte multe, cu riscul să fiu poate puțin sever: să practice mult, să studieze foarte mult, pentru că cu muzica nu te joci, aici ori cânti ori nu cânti. Sunt foarte

Adrian Sărmășan

mulți care apar pe scenă, din păcate, și nu cântă și li se aduc tot felul de laude și chestii de genul ăsta, chiar nu înțeleg de ce. Ca să fii artist

trebuie să muncești, adică lăsând la o parte talentul, dacă nu ai talent nu ai ce căuta în zona respectivă, dar atunci când există talent suficient trebuie muncit, trebuie căutat, trebuie ajutat un tânăr, aici vorbim despre tinerii care vin la acest festival și vor să meargă mai departe. Cred că trebuie încurajat tineretul și nu numai – și cei care participă la festival. Chiar am urmărit din hotel sesiunea live! Succes, la mai mare, la mai multe evenimente! Ați avut concurenți buni, felicitări!

3.

Păi am și cântat acel cântec „Să scriem rețete”, nu? Student fiind am mai umblat și prin Ploiești, că era aproape Bucureștiul, nu? Este aproape Bucureștiul și am prieteni faini și aici la Ploiești cu care țin legătura, Pitești, zone apropiate. Sigur că îmi stărnește emoție, bucurie, de fiecare dată când mă gândesc cum plecam la mare cu nașul... voi n-ați fost cu nașul... azi aveți gratuitate, atunci nu e emoție asta. Știi, ne mai certam cu nașul, mai negociam, eee..., fain. Sunt vremuri pe care le-am trăit într-o altă perioadă, dar amintirile au rămas.

Dinu OLĂRAȘU

1.

Am aici câțiva prieteni, Iulian Anghel, Marius Glonț și alții, este foarte fain, mă simt bine. Pe lângă faptul că publicul este minunat, totul se întâmplă în ograda lui Toma Caragiu, eu nu știu dacă i-a cerut cineva permisiunea lui Toma Caragiu: „Toma ne lași și pe noi să cântăm un cântec și, după, plecăm acasă?”

2.

Faceți ce vreți, iubiți. Nu știu cine spunea asta, unul mai înțelept decât mine, oricum: „Iubește și fă ce vrei!”. Cred că Sf. Augustin. Dar, iubeste, în primul rând, asta este condiția. În momentul în care iubești

înseamnă că faci un lucru fain, da? Și fă ce vrei, dacă îți dă voie a iubi-
dinainte. Asta este sfatul. În privința
concuranților care au fost azi, ați vă-
zut că au fost mai puțini astăzi. Am
crezut de la început, nu neapărat că

o să reușesc cu poezia sau cu cânte-
cul meu, că nimeni nu îți dă asigu-
rări, nu e ca la City Insurance, nu te
asigură nimeni. Mergi, într-un fel pe
riscul tău, pe mâna ta mergi. Bănu-
iesc că de la un punct în colo vezi în
ce parte o iei, sau te mai învârti în
giratoriu și vezi mai târziu în ce par-
te o iei, și, apoi, te prinzi și te apuci
de medicină sau de agricultură, de
stomatologie, de filozofie, de filolo-
gie, te duci la mănăstire.

3.

Nu, faptul că am fost pe de-a în-
tregul, faptul că am avut parte sau
am avut norocul să văd că lumea
reacționează la cântecele mele, pe
lângă faptul că pe o parte le cântau
cu mine, le-am și propus în seara
asta, eu aș fi cântat mai multe, „Am
mâncat garoafe azi-noapte”, „ Dacă
toți am avea parfum”, „ Chiar dacă ai
fi cea mai urâtă” – aia îmi place mie
cel mai mult – mai aveam multe alt-

fel, „Femeia mea”. Am prea multe
cântece foarte bune, am uitat să vă
spun asta de la început. Aveți grijă
la aripi, să nu dați în gard. Poezia,
cred că e un cerc atât de...e ca un
inel, nu un cerc, un inel de prieteni,
mai degrabă. E în altă sferă, de mai
inteligent, sensibili, extravilani,
extraterestri, extra, cum vrei să le
spuneți, și visători. Eu cred în treaba
asta, adică, cred că și viața mi-a
permis mie să visez, pentru că sunt
unii care au visat până s-a terminat,
trist, pentru unii dintre ei. Dar, dacă
poți scrie chiar pentru tine și, uite,
pentru o mână de prieteni și vă adu-
nați o dată la un an și vă dezvăluiți
unul altuia, asta e foarte fain. Lu-
mea, azi, nu are timp de vorbe, toată
lumea cu multinaționale, cu plecat
pe dincolo, făcut bani, supraviețuit.

Maria GHEORGHIU

1.

Cunosc festivalul încă de la înce-
puturi și vin de fiecare dată cu su-
fletul mare pentru că știu că la Plo-
iești este un public extraordinar
pentru muzica folk. Deci, cine vine
la Ploiești, știe că trebuie să își
respecte publicul și să aibă grijă și ce
cântă și cum se prezintă.

2.

Trebuie să știe un singur lucru,
asta le spun tuturor în momentul în
care te hotărăști să urci pe scenă
trebuie să știi că ai un mesaj de
transmis, obligatoriu. Să transmiți
oamenilor mesajul tău oricum, dar
să fie un mesaj transmis în cuvinte
potrivite, să aibă poezie, pentru că
muzica folk nu înseamnă „ te-am
văzut, mi-ai plăcut, ce rămâne de
făcut?”, chiar dacă așa cânta Mădă-
lina (Manole), care e de aici, din
Ploiești. Și, încă un lucru, poate cel
mai important, importantă este
starea pe care o transmiți când ești
pe scenă. Tinerii care urcă pe scenă
trebuie să știe că este mai important
să dăruiască decât să dovedească,
decât „băi ce tare sunt eu! Uite aici
ce voce am, uite aici ce știu să fac pe
chitară”, trebuie să dăruiască, asta
este cel mai important: să știe că au
primit un dar de la Dumnezeu și
trebuie să îl transforme într-o emo-
ție pe care se bucură să o primească,
asta este. Emoția.

3.

Am o amintire, recunosc, mai
puțin plăcută, cu anii de început.
Cred că la Casa de Cultură s-a ținut,

știu că eram în scenă cu Nicu Alifantis și mi s-a făcut rău. Am avut probleme de inimă și atunci chiar a fost unul dintre momentele în care am crezut că nu o să mai pot cânta niciodată. Dar, momentul a trecut.

Dana FLORIAN

1.

Acest festival îmi este foarte drag, pentru că am văzut oameni aici cu foarte mult drag, cu multă dragoste; dacă nu faci un festival cu multă iubire, n-ai să o poți face

Dana Florian

niciodată. De ce mă bucur? Pentru că pentru mine este important, aici am cunoscut oameni deosebiți, care s-au ocupat foarte mult de orice om, indiferent de vârstă, oameni care au venit ori ca să facă un curs ori să concureze, ori să fie în recital. Întotdeauna aici am fost toți bine primiți și de public, ce aceea poate este un motiv pentru care are loc aici acest festival. Ani de zile acesta a fost în memoriam Gabi Dobre, dacă cineva nu ar fi făcut asta cu sufletul și nu ar fi lăsat să se continue acest festival, nu ar fi fost posibil, eu cred că asta este peste noi. Nu știu cât veți înțelege voi asta, eu mult mai târziu am înțeles acest lucru. Pentru mine este im-

portant pentru că aici am cunoscut oameni cu care am rămas pe viață, cu care am dezvoltat proiecte, ceea ce doresc fiecărui om care pășește aici. Dar, în primul rând doresc ca aceste festival să continue, cu toate dificultățile care ar putea să existe, și când nu va mai primi aprobări, să continue, în caz ca va fi să nu mai primească aprobare, să continue pentru că în sufletele unor oameni, va crea întotdeauna loc de iubire.

2.

A face o carieră este una, a fi pasionat de muzica folk este alta. Cui vrea să facă carieră în muzică, le doresc să fie serioși și să nu se lase. Uneori, cântărind bine compromisurile, cei pasionați efectiv de muzica, nu neapărat folk, ci de muzică, să fie atenți la cuvânt, întotdeauna la cuvânt, pentru că cuvântul are în el muzică și trebuie să caute întotdeauna muzica aceluia cuvânt – mă adresez în special pasionaților de folk.

Emeric IMRE

1.

Mă bucur tare mult că am fost chemat, chiar e important pentru că Festivalul e cu tradiție și e îmbucurător că există resurse ca să poată fi ținut mai departe acest Festival, e important pentru muzica folk, iar organizarea este impecabilă, mai ales că se întâmplă în sanctuarul unui teatru, un sanctuar cultural și, ce pot să zic, o impresie de raritate,

pentru că este un lucru frumos să poți să cânti pe scena unui teatru.

2.

Să își urmeze pasiunea, adică pe asta am mai spus-o în mai multe interviuri, nu prea ai ce sfaturi să dai. Ca om normal, nu știu ce sfaturi poți să dai. Da, poți să dai sfaturi de experiență acumulate de tine în domeniu, dar destinul este destin. Cei care vor merge mai departe pe drumul ăsta greu de muzică folk, pentru că este un gen de nișă, nu este un gen arhidifuzat, ca alte genuri muzicale, nu le dau niciun sfat, decât să fie atenți, să-și urmeze visurile, căci muzica folk nu face rău nimănui, o să-i îmbogățească spiritual. Și cei care vor face performanță, sigur vor face.

3.

Orice festival la care mă duc, în primul și în primul rând, cuvântul „festival” mă duce cu gândul, mă întoarce în timp, în vremurile când aveam primele compoziții și concu-ram și eu ca tânăr concurent la festivaluri, unde eram jurizat de actualii mei prieteni, pot să zic așa, și idolii, poate idolii este prea mult spus, dar oamenii care au făcut legendă în muzica folk de la noi și orice festival; este un punct din care oricând poate crește o nouă generație. „Festival” înseamnă concurenți, înseamnă recitaluri și nu poate fi nimic mai benefic pentru muzica folk.

Emeric Imre (chitară) și Marius Roje (clape)

O CEREMONIE PENTRU FILANTROPUL LUCA MOISE

Dorin Stănescu

În urmă cu 100 de ani, în urbea noastră se desfășura o ceremonie aparte - dezvelirea unui bust al filantropului Luca Moise, o personalitate a comunității evreiești. Astăzi numele de Luca Moise nu mai spune mare lucru citadinilor, iar comunitatea evreiască aflată „sub vremuri” cum zice cronicarul a cam dispărut, ea numărând în prezent sub 100 de persoane. Regimul comunist a „ajutat” din plin: a demolat clădiri ale comunității, a încurajat migrarea masivă în Israel a evreilor ploieșteni.

Luca Moise se născuse în Rusia pe la 1807, iar în 1840 s-a stabilit la Ploiești, sporind rândul negustorilor din acest oraș. A făcut comerț cu piei și lână, iar mai apoi a deschis o fabrică de spirt. Înzestrat cu multe calități a reușit să devină, în timp, un om bogat. A murit în ziua de 13 noiembrie 1872. Și de aici începe legenda sa. Prin testament a dorit ca averea sa să fie utilizată pentru o școală a comunității israelite, iar pentru finanțarea școlii a lăsat o sumă importantă de bani, dar și un hotel ale cărei veniturile acopereau în mare parte cheltuielile de funcționare a acestei școli.

Școala „Luca Moise” a devenit curând un reper pentru comunitatea israelită din Ploiești și nu numai, iar drept recunoștință, în 1922, când se împlineau 50 de ani de la moartea filantropului, ziarul *Adevărul* din 5 decembrie, același an, sub semnătu-

Victor Rebenciug (Bérenger întâiul), Șerban Pavlu (Doctorul) în Regele moare de Eugène Ionesco, regia: Andrei și Andreea Grosu, Teatrul Național din București

ra lui Vermont era relatată desfășurarea unei duble ceremonii - aceea legată de persoana Luca Moise și aceea legată de împlinirea a 50 de ani de la fondarea așezământului școlar omonim. Să vedem și cum a descris reporterul de ocazie atmosfera din Ploieștiul veacului trecut: „La orele 9 s-a oficiat un serviciu religios la templul coral din str. Basarab. La orele 9 jum. sosește în sala Teatrului Modern, unde urma să aibe loc o serbare, d. ministru Angelescu însoțit de d. Valaori secretar general. Corul școalei „Luca Moise” intonează Imnul Regal, după care d. SILBERȘTEIN, în numele așezământului „Luca Moise”, mulțumește d-lui ministru Angelescu, repre-

zentanților prahoveni în parlament și autorităților civile și militare cari au ținut să asiste la solemnitatea sărbătoririi a 50 de ani de existență a așezământului școlar. Urmează apoi serbarea școlară. În urmă întreaga asistență se îndreaptă spre Școala „Luca Moise” în a cărei aulă are loc desvelirea bustului filantropului, opera sculptorului D. Mărunțeanu, lucrată în atelierele turnătoriei „Astra Romană”. D.GAIGHEB, directorul școalei mulțumește ministrului. Arată apoi că împlinindu-se 50 de ani de la moartea lui Luca Moise executorii testamentari al defunctului au socotit că e bine să se perpetueze în școală figura blândă a generosului fonda-

tor al acestei școli și astfel au așezat aci bustul lui Luca Moise. De azi înainte figura lui Luca Moise se va întipări în memoria copiilor ce se va perinda în această școală după cum fapta lui a pătruns în sufletele noastre. Luca Moise nu a fost un om cu știință de carte și, pentru că a suferit de pe acest fapt, a creat această școală pentru ca alții să nu mai îndure suferințele ce urmează de pe urma lipsei de cultură. D. ministru ANGELESCU mulțumește pentru primirea călduroasă ce i s-a făcut. Am crezut că e datoria mea ca ministru să vii azi în mijlocul dv. și să aduc prinosul de recunoștință donatorului Luca Moise. Fapta lui Luca Moise trebuie să servească drept pildă nouă și urmașilor noștri. Avem datoria să consolidăm ceia ce s-a câștigat cu atâtea jertfe. România trebuie să fie un factor de cultură și lumină și pentru a obține aceasta trebuie un spirit de ordine și de dragoste între fiii acestei țări. Pe dvs. vă cunosc de aproape, fiindcă fiind ministru în America am fost primit în mod admirabil de co-religionarii dv. iar presa s-a pus cu toată dragostea la dispoziția noastră. Trebuie să consolidăm cu toți această țară. S-au făcut peste 2.000 de școli.

Nicholas Catianis (Ostap Bender), Ciprian Brașoveanu (Koreiko), Liviu Pintileasa (Panikovski), în *Vițelul de aur* de Ilf și Petrov, regia Radu Iacoban, Teatrul „Maria Filotti” din Brăila

Vedeți deci că pilda lui Luca Moise a fost urmată. În numele regelui d-sa decorează pe d. Jaques Galgher, directorul școlii cu ordinul „Coroana României”. Cu „Răsplata Muncii” decorează pe d-nii Carol Wiegenfeld, Ing. Filderman, Kornfeld și Silberstein. Domnul CONSTANTINESCU - BORDENI, deputat de Prahova, spune: „Am asistat astăzi la o înălțătoare sărbătoare națională. Am auzit cum copiii cântau imnul regal. Aceasta dovedește sentimentele de iubire pe cari conducătorii școlii „Luca Moise” le au față de tron și neam. Fac propunerea ca așezământul „Luca Moise” să fie numit persoană morală și juridică și cere sprijinul d-lui Angelescu. D-l ANGELESCU spune că el însuși va propune aceasta în parlament. Mai vorbesc d-nii dr. Niemerover, Carol Wiegenfeld, L. Negri în numele comunității evrești, Gogu Fotescu, primarul orașului Ploiești, G. Pap care desvelește placa comemorativă cu numele a 30 de evrei morți în războiul pentru întregirea neamului. La șampanie toastază: d. Carol Wiegenfeld pentru rege și dinastie, d. ministru Angelescu pentru comunitatea israelită, d. general Mironescu pentru

școală și armată etc. După amiază la orele 2 a avut loc un pelerinaj la mormântul lui Luca Moise.”

Ceremonia aceasta descrisă mai sus purta, în mod evident, amprenta evenimentelor recente ale istoriei naționale îndeplinind o funcție multiplă: pe de o parte se onora jertfa unor eroi ploieșteni prin dezvelirea plăcii comemorative cu numele celor 30 de evrei căzuți în bătăliile pentru Marea Unire, iar după fastuoasa ceremonie a încoronării suveranilor României Mari, din 15 octombrie 1922, se transmitea un mesaj al guvernului și al regelui pentru comunitatea israelită locală: în România Mare toți locuitorii indiferent de neam erau prețuiți, iar comunitatea israelită se bucura de respectul atât al ploieștenilor, dar și al autorităților locale și naționale. Omagierea gestului filantropului Luca Moise era un act firesc de prețuire din partea Ministerului Educației, care în veacul al XIX-lea, fusese suplinat cu succes de oameni cu respect pentru știința de carte care, din banii lor, ridicaseră atât de necesarele școli.

O mențiune se cuvine și pentru ministrul Constantin Angelescu - alături de Spiru Haret a fost unul dintre cei mai longevivi miniștri ai educației, iar punctul forte al ministeriatelor sale a fost acela că l-a depășit pe marele său înaintaș la numărul școlilor ridicate și inaugurate în vremea în care a condus destinele școlii românești.

În ceea ce privește opera lui Luca Moise, din păcate nu a rezistat timpului, cutremurul din 1940, apoi evenimentele războiului mondial și venirea comuniștilor au condus la dispariția acelei clădiri. Darul lui Luca Moise pentru comunitatea locală a rămas astăzi doar în cărțile de istorie, iar despre faptele acestui om minunat mai știu câte ceva numai cei care mai deschid aceste cărți...

Naissance des cinémas militaires (1914-1939), în colecția „War Studies” de la Presses Universitaires du Septentrion, în coordonarea lui Sébastien Denis, Bénédicte Rochet, Xavier Sené, apare în ianuarie 2023, la 6 ani după susținerea colocviului internațional de sub egida Universității Naumur din Belgia, despre cinematografia militară, parte a studiilor și conferințelor dedicate Primului Război Mondial. O participare ce numără specialiști de la *Indiana University* (SUA), *Service Historique de la Défense* (Franța), *Imperial War Museum* (Marea Britanie), *Universitatea din Strasbourg* sau *Université Sorbonne-Nouvelle, Paris 3*.

Cazul special al Serviciului Cinematografic Român, producția și difuzarea de imagini de pe front, este subiectul studiului semnat de Dorin Stănescu, colaboratorul nostru.

Vlad Zamfirescu (Tom), Andreea Bibiri (Beth), în *Cină cu prieteni*, de Donald Margulies (regia Cristian Ban), Teatrul Bulandra (foto Cosmin Ardeleanu)

Victor Rebenciug (Bérenger întâiul) și Mariana Mihut (Regina Marguerite, prima soție a regelui Bérenger întâiul), în *Regele moare* de Eugène Ionesco, regia: Andrei și Andreea Grosu, Teatrul Național din București

Rosita Calvi, Tere Sola, Anna Confetti în *Fresh Air*, regia Pep Vila, Compania „Anna Confetti”, Spania

Ioana Bugarin (Julieta), Elvira Deatcu (Marta), în *Julieta fără Romeo* de Bogdan Theodor Olteanu și Alex Mircioi, regia Bogdan Theodor Olteanu, Teatrul Odeon (foto Larisa Baltă)

GEORGES BERNANOS, un scriitor care ne rămâne în suflet...

Diana Rînciog

Sunt autori pe care memoria afectivă îi păstrează intacti, odată ce ne-au pătruns cândva în suflet, iar ispita de a-i reciti e mereu valabilă... Am ales pentru acest număr al revistei *Atitudini* exemplul unui astfel de scriitor din literatura franceză a secolului al XX-lea: Georges Bernanos, cel care a rămas în memoria cititorilor mai ales prin cartea sa cu profunde implicații simbolice *Journal d'un curé de campagne*, publicată în 1936, pentru care obține și Marele Premiu al Aca-

demiei franceze. Din păcate, versiunea românească, *Jurnalul unui preot de țară*, semnată de Aristide Streja, e aproape epuizată, o mai găsim în biblioteci publice sau particulare, dar nu o mai putem achiziționa, deși a apărut în 1999 la Editura Alfa.

Georges Bernanos (1888-1948) s-a născut la Paris, a făcut studii de drept și litere, și-a luat licența la Sorbona în 1908 și a debutat ca jurnalist. Se căsătorește în 1917 cu Jeanne Talbert d'Arc, descendentă a unui frate al Ioanei d'Arc. În Primul Război Mondial s-a înrolat ca voluntar și a fost rănit de

câteva ori, fapt ce l-a marcat pentru totdeauna, fiind pe deplin convins de absurditatea războiului. Bernanos a fost un catolic fervent, dar și un monarhist și un pamfletar recunoscut, cu un deosebit simț al oratoriei. În anul 1926, îi apare romanul *Sous le soleil de Satan* (*Sub soarele lui Satan*, Polirom, 2019, traducere de Mădălina Ghiu), care se bucură de un mare succes, ceea ce îl impulsionează să scrie mai departe. *Sub soarele lui Satan* a fost ecranizat de regizorul Maurice Pialat, cu Gérard Depardieu în rolul Sfântului din Lumbres și

Sandrine Bonnaire în rolul lui Mouchette. Filmul, care a provocat serioase controverse, a fost premiat cu Palme d'Or la Festivalul de la Cannes în 1987.

Georges Bernanos a lucrat la o companie de asigurări și a scris, în decursul multor călătorii de serviciu, primul roman. Cel mai mult reușește să se dedice literaturii în intervalul 1934 -1937 (v. romanele *O crimă*, *Un vis urât*, *Domnul Ouine*). În anul 1938, Bernanos se stabilește alături de familia sa (soția și cei șase copii) în Brazilia, dar revine în Franța în 1945, ca o voce a rezistenței, prin numeroasele sale luări de poziție în calitate de jurnalist. Între anii 1947-1948, Bernanos scrie ultima sa operă, *Dialogue des Carmélites* (având ca sursă de inspirație un eveniment petrecut în 17 iulie 1794, martiriul a șaisprezece mame din ordinul Carmelitelor). Textul fusese, inițial, un scenariu de film, dar se renunță ulterior la ecranizarea acestuia.

Georges Bernanos este laureat al Premiului Femina, în 1929, pentru romanul *Bucuria*. André Malraux spune despre creația lui Bernanos:

«Noutatea prozei lui Bernanos ține de impetuoșitatea unei simfonii: glorificarea furibundă a lui Dumnezeu, exorcizarea furibundă a unui Rău inepuizabil. Bernanos încearcă să scrie poemul sacerdoțiului, deci al supranaturalului. Subiectul nu se schimbă, însă personajul dispăre. Chiar și ce mai păstrase din el Dostoievski.»

Personajele lui Bernanos sunt legate de universul spiritual, de misiunea de preot, iar în angoasele și conștiința lor se oglindesc frământări omenești, dileme, spaime și revelații mistice, așa cum se întâmplă, de pildă, cu părintele Donissan, din *Sub soarele lui Satan* ori parohul din Ambricourt, ce descrie în *Jurnal* ultimele sale trei luni de viață. De multe ori, în scrisul lui Bernanos apare cuvântul *bucurie*, ca deziderat al vieții creștine și al vieții omului, în general. Poate de aceea, la un mo-

ment dat, apare și ideea unui nou început, în fiecare zi («binecuvântate sunt diminețile», spunea Georges Bernanos, ele sunt o șansă a Binelui, aflat mereu sub amenințarea soarelui arzător al lui Satan). Prin literatura sa, scriitorul francez a dus o luptă curajoasă împotriva a ceea ce am putea numi «civilizația roboților», încercând să cultive valorile sufletești: compasiunea, altruismul, modestia, bucuria de a avea o viață simplă și profundă în același timp.

Bernanos trăiește el însuși un miracol în prima copilărie (mama sa îl salvează pe micul Georges - atins de o infecție gravă, căreia medicul îi prevăzuse un deznodământ fatal -, dându-i să bea câteva linguri de apă sfințită de la Lourdes). De aceea revelația divinității va avea un rol privilegiat în opera lui Bernanos, amintindu-ne că purtăm cu toții în noi scânteia ne-

muririi. *Jurnalul unui preot de țară* este, de fapt, expresia zbuciumului interior al fiecărui om care se gândește la relația cu semenii, la viața de dincolo de moarte.

Oferim cititorilor câteva exemple de fraze extrase din *Jurnalul unui preot de țară*, pentru a vedea stilul scriitorului:

● «Binecuvântat fie acela care a ferit de disperare o inimă de copil!» (p.53)

● «Lucrurile mici îți par o nimică toată, dar ele-ți aduc pacea. Vezi tu, ele sunt ca florile de câmp. Le crezi mirositoare, dar toate împreună ce mireasmă dau! Rugăciunea lucrurilor mici este nevinovată. În fiecare lucru mărunț există un înger. » (p. 187)

● «Tu faci parte cu siguranță din acea speță de oameni care, după ce-au dat doi gologani unui vaga-

bond, se scandalizează că nu-l văd dând fuga imediat la brutar pentru a se îndopa cu pâine din ajun, pe care negustorul i-ar fi vândut-o, desigur, drept pâine proaspătă. Dacă ar fi în locul lui, ei s-ar duce la negustorul de vinuri, căci stomacul unui om sărac are mai multă nevoie de iluzii decât de pâine.» (pp.62-63).

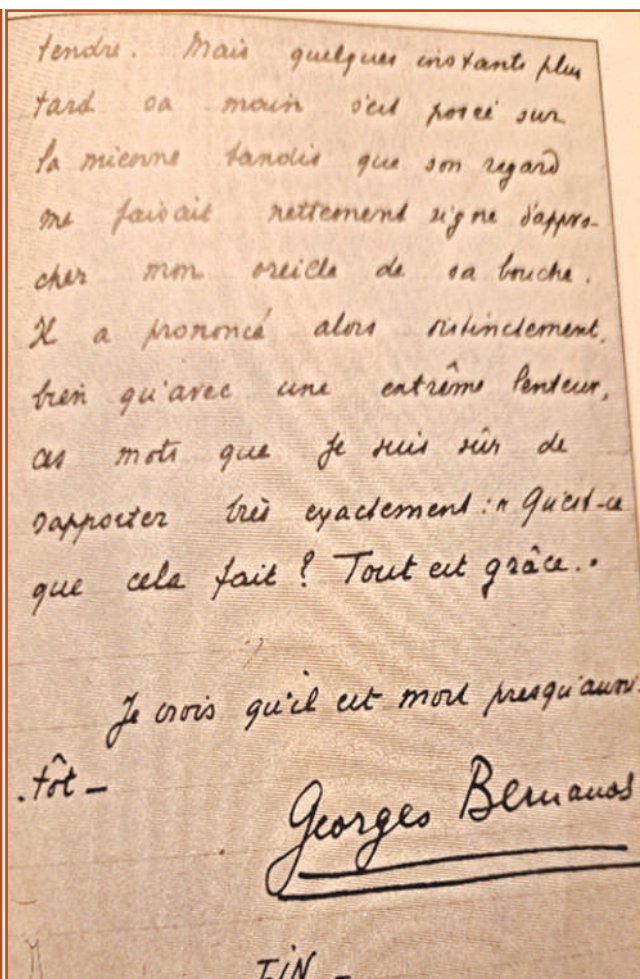
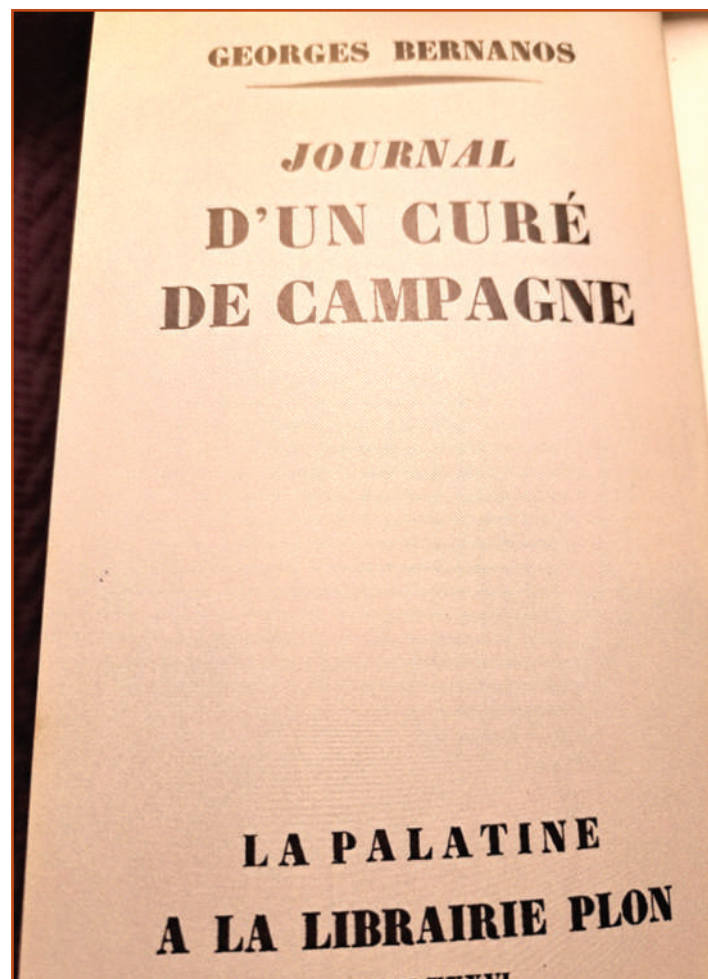
Fără îndoială, lectura lui Georges Bernanos e una solicitantă, dar nu mai puțin folositoare în zilele noastre, când spectrul războiului amenință din nou liniștea planetei, deja confruntată cu alte crize de tip economic, spiritual. A medita mai mult la resursele sufletești, inepuizabile, a ne apleca asupra celor suferinzi, aflați în impas, se dovedește a fi o provocare dintre cele mai mari pentru omul legat excesiv de tehnică, de rutină. A (re)descoperi bunăvoința, farmecul gesturilor mici, dar extrem de importante, iată rostul unor opere literare precum cea a lui Georges Bernanos.

Bucuria vine din iubire și speranță, din înțelegerea și acceptarea suferinței, din simplitate și credință, din exercițiul rugăciunii sincere - acesta pare a fi mesajul autorului, dincolo de orice context geografic, istoric sau religios. În deplina lui modestie, Bernanos scria aceste rânduri tulburătoare:

● «Mă îndoiesc foarte că sunt un adevărat scriitor, așa cum patru ani de război nu m-au convins niciodată că aș fi un adevărat militar, și cum azi chiar prezența celor șase copii ai mei nu mă convinge că aș fi un adevărat tată de familie. Tată, scriitor sau soldat, întotdeauna am avut impresia că nu-mi cunosc meseria, că nu-i știu temeiul, că am

pierdut ocazia de a învăța. Scriu cum sufăr sau cum sper și dacă nu sunt neapărat un bun judecător al scrierilor mele, îmi cunosc bine speranța și suferința materia este solidă și comună, ți-o poți procura de pretutindeni.»

ARTĂ SAU SPORT?

Aceasta e întrebarea

Mihai Ioachimescu

Cuvântul sinonim cu gimnastica, pentru iubitorii acestei discipline din România, este Nadia Comăneci. Și asta din anul 1976 când, la Olimpiada de la Montreal, Nadia bloca computerul, care afișa pentru prima oară nota 10, simbol al perfecțiunii. Gimnastica ritmică este "sora" mai mică a gimnasticii. A devenit sport olimpic în anul 1984, la Olimpiada de la Los Angeles, când sportiva noastră Doina Stăiculescu a câștigat argintul la individual compus.

La începutul lunii noiembrie (între 4-5 noiembrie), Ploieștiul nostru a găzduit Campionatul Național și Cupa României pentru Junioare și Seniori. Datorită sprijinului oferit de Primăria Municipiului Ploiești și Consiliul Județean Prahova, Sala Sporturilor Olimpia a putut să fie amfitrionul perfectă pentru tot ce are mai bun România la această disciplină.

Vă mărturisesc că am pășit, cu sfială și multă curiozitate, în acest univers al Gimnasticii Ritmice. După ce am văzut exercițiile sportivelor, corelate perfect cu muzica (care ne-a condus de la Maurice Ravel până la Michael Jackson), am înțeles traiectoria ascendentă a acestei discipline. Se concurează la patru obiecte și anume cerc, minge, măciuci și panglică. CSM Ploiești, unul dintre cluburile de frunte ale țării, are două sportive remarcabile și anume Sabina Enache și Miruna Ciocârlan, sportive care au câștigat și la această ediție mai multe medalii. Pentru amatorii de statistici notăm că Sabina Enache a câștigat aurul (la echipe) și bronz (la individual compus), iar Miruna Ciocârlan a câștigat bronzul (la echipe, alături de colega Anisia Drăgan).

Așa cum stă bine unui cronicar, am dorit să văd, pe viu, și partea grea a vieții de sportiv. Departamentul de muzică din

difuzoare, departe de strălucirea costumelor, de grația și eleganța marilor finale. Așa că am fost în vizită la Sala Doroftei unde am stat de vorbă, despre gimnastică, și nu numai, cu două doamne speciale, și anume Liliana Băescu (antrenor coordonator) și Simona Puiu (antrenor principal). M-am convins, încă o dată, că în spatele evoluțiilor din concursuri stau multă muncă și multe sacrificii. Fetele se antrenează, în medie, cam 4 ore, pe zi. Dacă puneți la socoteală că aceste gimnaste merg și la școală, veți realiza că nu prea au timp liber.

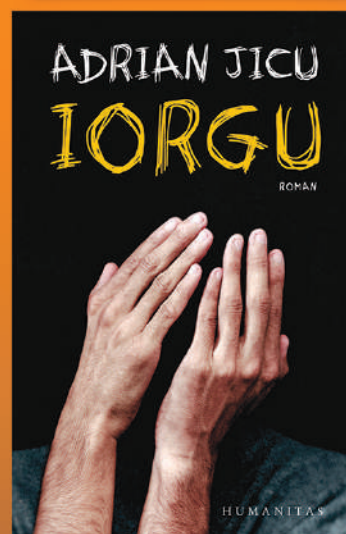
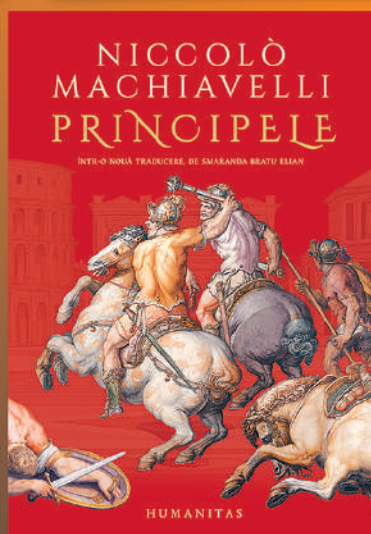
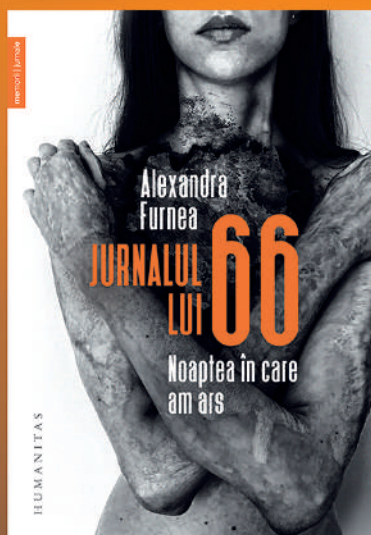
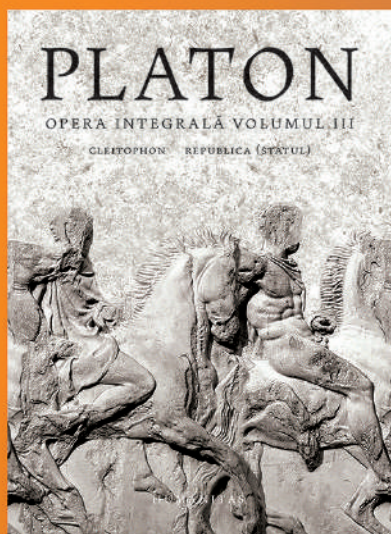
Față de alte sporturi, în gimnastica ritmică contează fiecare amănunt. Arbitrii sunt cu ochii precum un Argus mitologic. Există note pentru echilibru, pentru dificultatea execuțiilor, pentru partea artistică, dar și pentru execuția finală. Cam așa este tabloul complet al

unui sport în care stai în luminile rampei numai pentru câteva minute.

Îmi face mare plăcere să vă prezint lotul echipei CSM Ploiești. La seniori: Sabina Enache, Miruna Ciocârlan, Anisia Drăgan. La Junioare 1: Elena Murărescu. La Junioare 2: Delia Stroe și Ingrid Gavril. La junioare 3: Ștefania Puiu, Nectaria Stoica, Giulia Stoian. La junioare 4: Trandafir Alessia, Teodora Avramescu, Carla Jercan, Diana Mincu, Ariana Georgescu și Ilinca Nicolescu.

Acum ecourile concursului din Ploiești s-au stins. La orizont, anul 2023 pare unul foarte interesant și ofertant. La Cluj, se va desfășura Etapă de Cupă Mondială, dar și Campionat Mondial pentru Junioare. Sunt convins că fetele noastre pot reprezenta cu onoare Ploieștiul, dar și România. E un pariu riscant, dar performanța merită acest risc.

Noutăți HUMANITAS

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
PLOIEȘTI

FESTIVALUL DE TEATRU T O M A C A R A G I U PLOIESTI 2022 15 - 20 NOIEMBRIE E D I Ţ I A 12^A

VINO ŞI OCUPĂ-ŢI LOCUL!

Statutele au fost aprobate de Agenția Teatrului
tel: 0244.525.774

www.teatroploiesti.ro
www.facebook.com/festivalulomacaragiu

Teatrul public de cultură subvenționat de Primăria Municipiului Ploiești

Director general: Mihaila Rău

SPONSORI:

MedLife
SPITALUL LOTUS

Apollon

CDI
GILPEL SERVICES

Casa Bolgiu

cora

Logo of a theater building

PARTENERI:

PARTENERI
MEDIA:

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building

Logo of a theater building